

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Príspevok Komisie k obdobiu hodnotenia a po ňom: Plán D pre demokraciu, dialóg a diskusiu“ a „Biela kniha o európskej komunikačnej politike“

(2006/C 229/10)

VÝBOR REGIÓNOV,

SO ZRETEĽOM NA oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Výboru regiónov na tému: „Príspevok Komisie k obdobiu reflexie a po ňom: Plán D pre demokraciu, dialóg a diskusiu, KOM(2005) 494, konečné znenie a na tému Bielej knihy o európskej komunikačnej politike“, KOM(2006) 35, konečné znenie,

SO ZRETEĽOM NA rozhodnutie Európskej komisie z 13. októbra 2005 konzultovať s ním danú vec podľa článku 265 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

SO ZRETEĽOM NA rozhodnutie grémia z 15. novembra 2005 poveriť komisiu pre európske riadenie a priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti vypracovaním stanoviska v tejto veci,

SO ZRETEĽOM NA Zmluvu z Nice (2001/C 80/01),

SO ZRETEĽOM NA Zmluvu o Ústave pre Európu, ktorá bola podpísaná 29. októbra 2004 hlavami štátov a predsedami vlád (CIG 87/04 rev. 1, CIG 87/04 Add 1 rev. 1, CIG 87/04 Add 2 rev. 1)

SO ZRETEĽOM NA vyhlásenie hláv štátov alebo predsedov vlád členských štátov Európskej únie vo veci ratifikácie Zmluvy o Ústave pre Európu (Európska rada zo 16.–17. júna 2005),

SO ZRETEĽOM NA dohodu o spolupráci medzi Výborom regiónov a Európskou komisiou (CdR 197/2005 bod 11), podpísanou 17. novembra 2005,

SO ZRETEĽOM NA uznesenie Európskeho parlamentu o období reflexie: štruktúra, témy a kontext hodnotenia diskusie o Európskej únii, A6-0414/2005,

SO ZRETEĽOM NA stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Príspevok Komisie k obdobiu hodnotenia a po ňom: Plán D pre demokraciu, dialóg a diskusiu“ (CESE 1390/2005 fin) ⁽¹⁾,

SO ZRETEĽOM NA svoje stanovisko z 13. októbra 2005 na tému „Obdobie premýšľania: štruktúra, témy a rámec hodnotenia rozpravy o Európskej únii“, (CdR 250/2005 fin) ⁽²⁾,

SO ZRETEĽOM NA svoje stanovisko zo 17. decembra 2002 na tému „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o informačnej a komunikačnej stratégii pre Európsku úniu“, (CdR 124/2002 fin) ⁽³⁾,

SO ZRETEĽOM NA svoj návrh stanoviska (CdR 52/2006 rev. 1) prijatý 7. apríla 2006 komisiou pre európske riadenie a priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (spravodajkyňa pani **Mercedes BRESSO**, predsedníčka regiónu Piemonte (IT – SES)),

keďže:

- 1) Nedostatky v komunikácii Európy s občanmi medzi EÚ a jej občanmi poukazujú na demokratický deficit v EÚ. Dôležité rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú život Európanov sa prijímajú prostredníctvom zložitých medzivládnych a interinštitucionálnych rokovaní, pričom sú občania poväčšine len ich pasívnymi a občasnými divákmi.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006, s. 92 – 93.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 81, 4.4.2006, s. 32 – 36.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 73, 26.3.2003, s. 46 – 52

- 2) Kým sa na jednej strane neodstráni demokratický deficit prostredníctvom inštitucionálnych reforiem, ktoré mimochodom zavádza Zmluva o Ústave, a na strane druhej, kým sa konečne neuzná úloha a činnosť už existujúcich demokratických orgánov Európskej únie, je prvoradou úlohou inštitúcií Únie prispievať k odstraňovaniu podstaty demokratického deficitu inými prostriedkami, pričom by sa tým dala občanom príležitosť vyjadriť sa k politickej budúcnosti európskeho projektu.
- 3) Treba čo najskôr zvoliť nielen prostriedky účinnej komunikácie, ale predovšetkým stanoviť účely a ciele jej pôsobenia a oboznámiť s nimi verejnosť. Rovnako je dôležité rozšíriť oblasti občianskej účasti, ako aj začleniť základy európskeho projektu do vzdelávania. Cieľom tohto procesu je odstrániť podstatu demokratického deficitu, dať občanom príležitosť vyjadriť sa k politickej budúcnosti európskeho projektu, najmä k inštitucionálnej a politickej podobe Európy, napríklad, či sa majú spoločné politiky rozšíriť alebo zúžiť, alebo či sa má zvýšiť, zachovať alebo redukovať hospodárska a politická integrácia.
- 4) Komunikačná politika Únie by mala mať na zreteli dôkladnejšie rozvíjanie európskeho povedomia, ktoré sa môže vytvoriť len vtedy, ak budú občania považovať európsku spoluprácu za legitímnu. V tomto smere treba vychádzať z tém a otázok, ktoré ovplyvňujú každodenný život občanov a pri ktorých predstavuje európska spolupráca jasný prínos. Všetci si musia uvedomiť, že ide o dlhodobý proces.
- 5) Regionálne a miestne orgány musia zohrávať kľúčovú úlohu v diskusii o budúcnosti Únie tým, že budú prebúdzat u občanov záujem o témy, ktoré sú im blízke, ako aj organizovať štruktúrovaný dialóg s občanmi a volenými zástupcami miestnych a regionálnych inštitúcií a poslancami Európskeho parlamentu. Bolo by vítané, keby na jednej strane Výbor regiónov ako inštitúcia miestnych a regionálnych orgánov a na strane druhej Európsky parlament ako stelesnenie nadnárodného občianstva, mohli byť integrovanou súčasťou tohto procesu, ktorý je výrazom skutočnej *viacúrovňovej komunikácie* („*multi level communication*“).

prijal na svojom 65. plenárnom zasadnutí 14. – 15. júna 2006 (schôdza z 15. júna) jednomyselne nasledujúce stanovisko:

NÁZORY A ODPORÚČANIA VÝBORU REGIÓNOV

1. Postoj Výboru regiónov k obdobiu hodnotenia a plánu D

Výbor regiónov:

1.1 **Uznáva**, že obdobie hodnotenia je príležitosťou na zdynamizovanie rozvoja Spoločenstva a že súčasná kríza európskeho riadenia nesmie spochybniť projekt európskej integrácie. Ak všetky opatrenia v oblasti komunikácie nebudú vychádzať z demokratickej obnovy európskeho projektu, neprinesú očakávané plody.

1.2 **Konštatuje**, že sa Únii nepodarí zjednotiť jednotlivé osudy do jednotného spoločenstva, ak nedokáže medzi svojimi občanmi zakoreniť a šíriť pocit spolunáležitosti k jedinej spoločnej identite v rozmanitosti, ak nedokáže sprostredkovať svoje základné pôvodné hodnoty novým generáciám, ak ich nedokáže dávať najavo a propagovať vo vzťahoch s ostatnými krajinami sveta, ak nedokáže zrozumiteľne vysvetliť svojim občanom základné mechanizmy dialógu a interakcie s inštitúciami a sprostredkovať základné poznatky o hlavných aspektoch európskej integrácie na ekonomickej, politickej, historickej a sociálnej úrovni, a predovšetkým aktívne ich zapájať do európskej integrácie a rozhodovania.

1.3 **Opätovne pripomína**, že zavŕšenie ústavného procesu zostáva jedným z jeho cieľov, **stavia sa však proti** tomu, aby sa upustilo od Zmluvy o Ústave v prospech Zmluvy z Nice, ako aj proti formám selektívnosti pri jej zavádzaní do praxe („*cherry picking*“). **Požaduje** prijatie Zmluvy o Ústave, ktorá by upevnila budovanie politickej, prosperujúcej a silnej Európy, blízkej občanom. **Žiada**, aby sa do roku 2009 dospelo k ratifikácii, pričom by sa zohľadnili jednak ťažkosti, s ktorými sa stretli niektoré členské štáty, jednak situácia tých, ktorí už zmluvu ratifikovali. Preto zdôrazňuje nevyhnutnosť predĺžiť obdobie reflexie, počas ktorého by sa nemali zanedbať žiadne príležitosti na dosiahnutie pokrokov v európskej integrácii, ktoré by zlepšili obraz Európy v očiach verejnosti, či už prostredníctvom čiastkových alebo celkových dohôd.

1.4 V tejto súvislosti by chcel výbor poukázať na nacionalistické a protekcionistické tendencie, ktoré sa vynárajú v niektorých členských štátoch a ktoré predstavujú hrozbu pre ďalší vývoj Únie.

1.5 **Zdôrazňuje**, že prerušenie procesu ponúka príležitosť na to, aby sa v rámci európskej diskusie upriamila pozornosť na zásluhy viacúrovňového riadenia pri dosahovaní ideálu európskeho projektu zhrnutého v hesle Zmluvy o Ústave „jednotní v rozmanitosti“.

1.6 **Nazdáva sa**, že metóda Spoločenstva musí pre svoju efektívnosť a legitímnosť plne integrovať princíp subsidiarity a blízkosti k občanom, s vedomím, že v tejto fáze ide o nástroj potrebný pre opätovné priblíženie občanov k Európskej únii.

1.7 **Uznáva**, že verejný európsky priestor bude môcť vzniknúť, len ak Európa obnoví politickú integráciu, v rámci ktorej sa občania budú môcť angažovať pri stanovovaní jasných politických usmernení pre budúcnosť nášho svetadielu.

1.8 **Konštatuje**, že sa musí urobiť všetko, čo je možné, pre podporu rozvoja európskeho ducha spolupatričnosti, ktorý bude uprednostňovať plnú a zodpovednú účasť občanov na realizácii európskeho projektu.

1.9 **Vyhlasuje**, že všetci volení zástupcovia sú zodpovední za reagovanie na tieto sùrne požiadavky. **Vyzýva** miestnych, regionálnych a európskych volených zástupcov k spolupráci v duchu svornosti, aby dokázali vytvoriť demokratickú väzbu s občanmi. V tejto súvislosti **by uvítal** zintenzívnenie inštitucionálnej spolupráce s Európskym parlamentom a ostatnými inštitúciami, s cieľom podstatne posilniť územnú konzultáciu v rámci EÚ.

1.10 **Je presvedčený**, že dialóg s občanmi, politickými a odborovými organizáciami a občianskymi združeniami musí mať stály charakter a vychádzať zo vzájomnej dôvery a v tejto súvislosti sa nazdáva, že obdobie hodnotenia by malo byť využité na zhromažďovanie podnetov od občanov. Predpokladá to otvorenosť a prístupnosť inštitúcií EÚ, čo by uľahčilo účasť občanov na diskusiách a debatách. Nato je potrebná stála a štruktúrovaná spolupráca medzi inštitúciami, ktoré musia zrealizovať opatrenia na zohľadnenie názorov občanov.

1.11 **Považuje za potrebné**, aby EÚ, všetky jej inštitúcie a orgány, systematicky zdôrazňovali dôležitosť, akú mala v procese európskej integrácie výrazná regionálna a miestna dimenzia v členských štátoch. Táto územná dimenzia je špecifickou charakteristikou nášho integračného procesu, ktorá má schopnosť vniesť väčšiu demokratickú legitimitu do rozhodnutí EÚ. V tomto zmysle by sa stanoviská VR mali brať do úvahy oveľa viac, pokiaľ chceme posilniť demokratickú legitimitu Európskej únie.

1.12 **Zdôrazňuje**, že v súlade s Bielou knihou o európskom riadení a návrhom zmluvy o ústave by mal mať Výbor regiónov nástroje, ktoré by mu aspoň v oblastiach, v ktorých musí byť požadovaný o konzultáciu umožnili sledovať plnenie opatrení Komisie, schválených po vydaní jeho stanoviska.

1.13 **Nazdáva sa**, že decentralizované komunikačné stratégie musia využívať demokratický potenciál členov VR a ich európsky mandát. To znamená, že budú zaangažovaní do národných plánov obsiahnutých v pláne D, z ktorých sú niektoré už v štádiu realizácie, a že ich jednotlivé zastúpenia

Európskej komisie v členských štátoch uznajú za svojich partnerov a že sa budú zapájať do iniciatív Spoločenstva navrhovaných v pláne D a do aktivít organizovaných Európskym parlamentom.

1.14 **Nazdáva sa**, že je potrebné prekonať obdobie hodnotenia a že európske inštitúcie a volení zástupcovia by sa mali zapájať do štruktúrovanej diskusie s občanmi a občianskymi združeniami, využívajúc pritom postupy presadzované konventom zaoberajúcim sa Zmluvou o Ústave. Táto diskusia musí vychádzať zo spracovania konkrétnych problémov európskych občanov, ako napr. životná úroveň, zamestnanosť, ochrana životného prostredia alebo energetika, a – tak ako to navrhol Európsky parlament – zaoberať sa obmedzeným počtom prioritných otázok o budúcnosti Európy, ako napríklad:

- (i) Čo je cieľom európskej integrácie?
- (ii) Akú úlohu by mala Európa zohrávať vo svete?
- (iii) Aká je budúcnosť európskeho hospodárskeho a sociálneho modelu vzhľadom na globalizáciu?
- (iv) Ako stanoviť hranice Európskej únie?
- (v) Ako presadzovať slobodu, bezpečnosť a spravodlivosť?
- (vi) Ako financovať Úniu?

1.15 Výbor **sa nazdáva**, že na získanie dôvery občanov nestačí len viesť s nimi dialóg a vypracovať zoznam ich želaní. Občania musia vedieť, že o budúcnosti Únie v konečnom dôsledku rozhodujú oni sami prostredníctvom volených zástupcov. Na otázky načrtnuté v predošlom bode preto treba reagovať zaujatým podľa možnosti spoločných politických stanovísk na miestnej, regionálnej aj národnej úrovni.

1.16 **Nazdáva sa**, že okrem informačných a osvetových kampaní, ktoré môžu realizovať volení predstavitelia na miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni, mali by tiež pracovať na tom, aby inštitúcie, orgány a organizácie prevzali – ako samozrejmu súčasť svojej bežnej práce – zodpovednosť za informovanie o európskej dimenzii vo svojich oblastiach pôsobenia. V zmysle toho Výbor regiónov **zdôrazňuje**, že ako následné opatrenie k tomuto stanovisku sa práve vypracováva príručka osvedčených postupov s príkladmi konkrétnych opatrení vykonaných na miestnej a regionálnej úrovni v súvislosti s uskutočňovaním Plánu D pre demokraciu, dialóg a diskusiu.

1.17 **Pokladá** za potrebné zahrnúť do plánu D štvrtý rozmer, a to decentralizáciu popri demokracii, dialógu a diskusii, vďaka činnosti externých sprostredkovateľov komunikácie ako napríklad miestnych a regionálnych orgánov, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu v tejto veci vzhľadom na ich kompetencie, prostredníctvom fór, iniciatív a diskusií. Táto diskusia

musí vychádzať z týchto fór na miestnej a regionálnej úrovni, pričom by mali byť prítomní aj volení zástupcovia (od miestnej a regionálnej úrovne až po celoštátnu a európsku), vedúci predstavitelia občianskej spoločnosti a občianskych združení. Z týchto fór sa budú môcť výsledky diskusie prezentovať parlamentom jednotlivých štátov ako aj parlamentnému zhromaždeniu v Štrasburgu.

2. Výbor regiónov a európska komunikačná politika

Výbor regiónov:

2.1 **By uvítal** koordináciu činnosti s aktérmi na miestnej a regionálnej úrovni, keďže viacúrovňové riadenie vyjadrené EÚ a regiónmi dokáže umožniť aj viacúrovňovú komunikáciu s opatreniami zameranými na vzájomné uznanie v zmysle jednotného chápania subsidiarity. VR vychádza zo zásady, že miestne a regionálne samosprávy by sa mali aktívne zapájať do komunikačnej politiky EÚ. Vzhľadom na rôznorodosť EÚ a na princíp subsidiarity sú práve miestne a regionálne samosprávy tou úrovňou správy, ktorá je k občanovi najbližšie, a je teda v najlepšej pozícii na oboznamovanie občanov s európskym projektom.

2.2 V tejto súvislosti **víta** uverejnenie bielej knihy o európskej komunikačnej politike založenej na posilnenom dialógu, blízkosti k občanom a koncepte decentralizácie, ale s **poľutovaním konštatuje**, že tento dokument neobsahuje politickú víziu, a má teda význam len ako nástroj. **Konštatuje** najmä, že neexistuje strategická vízia, pokiaľ ide o úlohy Európskej únie pri obrane a presadzovaní záujmov a potrieb európskych občanov v nasledujúcich rokoch.

2.3 **S potešením konštatuje**, že biela kniha uznáva význam miestnych a regionálnych orgánov, najmä miestnych a regionálnych médií, pri vedení dialógu s občanmi a aktívnom zapájaní miestnych spoločenstiev do európskych záležitostí. **Navrhuje**, aby boli rozsiahle siete korešpondentov médií v Bruseli prostredníctvom vhodných opatrení (semináre, pozývanie žurnalistov do Bruselu) lepšie prepojené s miestnymi redakciami. **Pripomína** v tejto súvislosti, že miestne a regionálne orgány na dosiahnutie svojej účinnosti potrebujú adekvátne zdroje na svoju funkciu.

2.4 **Zdôrazňuje**, že aj vďaka svojmu príspevku a príspevku volených zástupcov na miestnej a regionálnej úrovni, Európska únia disponuje vhodným demokratickým rámcom na obnovu dialógu s občanmi, na rozvoj európskeho ducha spolupatričnosti a pretvorenie činnosti Spoločenstva v duchu snahy o priblíženie sa k občanom. **Pripomína**, že miestna a regionálna tlač je kľúčovým mediátorom komunikácie s občanmi.

2.5 **Lutuje**, že mu biela kniha prisudzuje len marginálnu úlohu, ale je pripravený prevziať zodpovednosť ako iniciátor

a koordinátor vo vzťahu k miestnym a regionálnym orgánom a miestnej a regionálnej tlači, a tým v rámci spolupráce s ostatnými inštitúciami veľmi aktívne prispieť do tejto fázy obdobia hodnotenia. Zdôrazňuje v tejto súvislosti nevyhnutnosť zaistiť zvýšenie rozpočtových prostriedkov, ktorými disponuje a prideliť mu rozpočtové prostriedky potrebné na prispievanie k obnove komunikačnej a informačnej politiky.

2.6 **Víta** v tejto súvislosti začatie rokovaní s príslušnými oddeleniami Európskej komisie o vypracovaní dodatku k dohode o spolupráci uzavretej medzi VR a Európskou komisiou a obnovené v novembri 2005, ktorý sa bude týkať informačnej a komunikačnej politiky;

2.7 **Rád by** aj sám prispel k európskej charte alebo kódexu správania pri komunikácii a na žiadosť Európskej komisie upresnil koncept, ciele a prínos tohto dokumentu.

2.8 **Považuje** za nevyhnutné spájať komunikačnú politiku s aktívnym občianstvom prostredníctvom aktivít, ktoré podporujú podujatia s veľkým verejným ohlasom, štúdie a informačné prostriedky, platformy pre dialóg a úvahy, a cezhranične oslovíť čo najširšiu verejnosť. Pritom sa treba venovať témam, ktoré sú občanom blízke, ako zamestnanosť, rozvoj miest a obcí, bezpečnosť a prístahovalectvo, ochrana životného prostredia a energetika, pri ktorých navyše konanie na európskej úrovni predstavuje neoddiskutovateľný prínos. Tieto témy takisto významne ovplyvňujú aj politiku miestnych a regionálnych samospráv – ich prostredníctvom získa Európa pre občanov konkrétnejšiu podobu.

2.9 **Konštatuje**, že jedným z cieľov bielej knihy je lepšie pochopenie verejnej mienky prostredníctvom prieskumov Eurobarometra a navrhuje, aby sa prieskum verejnej mienky lepšie prispôsobil miestnej a regionálnej úrovni a aby bol Eurobarometer ako nástroj lepšie prepojený s VR a jeho členmi. Miestni a regionálni aktéri vo verejných orgánoch sa sami najbezprostrednejšie dozvedajú názory občanov.

2.10 **Vyjadruje svoju podporu** zavedeniu vyučovacieho predmetu európska občianska výchova do programov škôl, kde by sa objasňovala podstata európskeho projektu, jeho základné hodnoty, vznik a vývoj, pôvodné zameranie a budúce výzvy, pričom by sa v učebných plánoch škôl a univerzít pre tento predmet naplánovali vyučovacie hodiny a vyučujúci.

2.11 **Navrhuje** vypracovanie európskej informačnej politiky, ktorá by EÚ umožňovala zadovážiť si nezávislé médiá. Konkrétne by uvítal vytvorenie nástrojov na informovanie o Európe v rámci regionálnych tlačových agentúr, ako aj možnosti vzdelávacích programov v oblasti komunikácie pre verejných činiteľov, a v prípade *Europe by Satellite* jeho zmenu z audiovizuálneho nástroja na ozajstnú európsku tlačovú agentúru.

2.12 **Navrhuje** vytvoriť jednoduché decentralizované možnosti financovania na podporu menších mimovládnych organizácií s cieľom podporovať ich európsku informačnú činnosť zameranú priamo na občanov, napr. usporadúvanie diskusií a kurzov, vydávanie brožúr zameraných na regionálne potreby alebo organizovanie návštev Bruselu.

2.13 **Odporúča**, aby sa tieto informácie koncipovali a následne rozširovali prostredníctvom miestnych a regionálnych inštitúcií. **Uvítal by** zavedenie stálej spolupráce

s ostatnými inštitúciami, ktorá by umožnila spoločné koncipovanie stanovených plánov v oblasti komunikácie a informovanosti.

2.14 **Želá si**, aby informovanie a komunikácia o Európskej únii boli nakoniec chápané ako logický rámec, o ktorý by sa mali opierať miestne, regionálne a národné inštitúcie, orgány a organizácie, ako aj médiá, aby mohli poskytovať presné a kompletne informácie.

V Bruseli 15. júna 2006

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE
